

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, 1, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno v nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 87.

V Ljubljani, v sredo 17. aprila 1901.

Letnik XXIX.

Mejnaroden boj.

Ob istem času je boj proti katoliški cerkvi buknil na raznih straneh. Komaj je v Avstriji med Nemci prodrla prostaška nemškoraladikalna struja, ki je inscenirala ostudno gonjo: »Proč od Rima«, vzdramili so se tudi drugod sovražniki križa. V Budapešti so iz univerze, katero je ustanovila katoliška cerkev, pometali znamenja krščanstva, »viteški« Mažar ni hotel zaostati za Nemcem. Na Francoskem je ob istem času ves vladni in republikanski aparat se vrgel na katoliške redove, da jih uniči, skovale so se postave, katere morajo zatreti samostane, če se bodo izvajale. In glej: Ob istem času buknejo nemiri v Španiji. Poroka kraljičine in sprejem deklice Ubao v samostan sta bili pač le pretevi. Skrivna roka je organizirala vstajo in hujskala proti cerkvi ter le čakala priložnosti in s klicem: Doli z jezuiti! Proč s klerikalizmom! fanatizirala zapeljane mase. Na Portugalskem ob istem času završe demonstracije. Zunanjega povoda skoro ni bilo. Da je hotela hčerka tujega človeka — braziljanskega konzula v samostan, in da je stariši niso pustili — jeli to vzrok, da mora ljudstvo demonstrirati? Ne, treba je bilo le nekega povoda, da se udari, in ker drugega niso imeli, porabili so tega.

Kdo ne vidi v teh dejstvih neke zveze? Boj je povsod enak. Sedaj se razvija tu bolj, sedaj drugod, a načrt se razvija iz njega.

Pri tej priložnosti se spominjamo besed, ki so se izgovorile na zadnjem shodu framasonov v Parizu. Zastopnik španskih framasonov Morayta je rekel, da se morajo framasoni raznih držav združiti ter da je republika skupna vez, ki jih naj spaja, kajti v republiki najbolj procvitajo framasonske ideje. Zato so španski framasoni republikanci.

Francoski framason Marechaux je tudi povdarjal, da mora framasonstvo v internacionalno zvezo voditi boj proti samostanom, proti »babjeverstvu«. Saj izkušnja kaže, da če se izženo redovniki iz ene dežele, sprejemajo jih z odprtimi rokami njih

bratje v drugih deželah. Tako je »klerikalizem« mednarodno združen, in ta njegova sila se da pobiti le z mednarodno zvezo framasonov, ki v raznih državah ob istem času zasnujejo preganjanje »klerikalcev«, da se ne morejo nikamor rešiti. To je nova pot k »triumfu civilizacije«.

Tako framasoni med sabo. In če pogledamo evropsko bojišče, na katerem se bori krščanstvo proti liberalnemu brezverstvu — ali ne vidimo, da se v resnici dela po sklepu pariških framasonov?

Sredstva so jim dobra vsa, kar jih dobe. Najboljše se da delati s papirjem, s časopisjem. A če je treba, tedaj nastopijo ti liberalci tudi pot surove sile. S kamenji, z bombami, z noži napadajo, kjer jim kaže. Če se »klerikalci« branijo, tedaj pa kličejo na pomoč državnega pravdnika in sodišče zoper »nasilne klerikalce«.

V Oportu na primer so nabrali liberalci tolpo ljudi, ki je napadla samostan. Nekaj stotin kupljene druhali je začelo samostan ometavati s kamenjem. Redovniki so bili v smrtni nevarnosti. Da se rešijo, dobili so nekaj pušk in so vstrelili na liberalno druhal. Nato se je vnel boj na življenje in smrt. Orožniki so prišli na lice mesta in razgnali druhal. Sedaj pišejo liberalci, da so »klerikalci« napadli ljudstvo, ter one redovnike, ki niso storili nič drugega, nego da so branili svoje življenje, opisujejo kot nasilnike. Tako se dela.

V Kadixu v Španiji so najeli framasoni človeka, ki je položil v cerkvi dinamitno patrono. Prislo je mnogo ljudi v cerkev tisti čas, in zgodila bi se bila strašna nesreča, da niso opazili atentata in dinamita o pravem času odstranili. Vlada je ukazala seveda preiskavo, a — krivca ne — najde...

Tako se dela dandanes. Mejnarodni boj proti cerkvi besni povsod po framasonskem navodilu: Enkrat s papirjem, drugič s kamenjem, tretjič s sodiščem, četrtič... z dinamitom.

Mi pristavljamo le to, da se poročila v

»Slovenskem Narodu« vedno vjemajo s framasonskimi poročili....

Državni zbor.

Dunaj, 16. aprila.

Osemurno delo v rudnikih.

Danes se je zopet sošel soc. politični odsek, da se posvetuje o vladni predlogi glede delavne dobe v premogokopih. Ker hočem pozneje o tem vprašanju obširneje poročati, omejim se danes samo na dosedanje obravnave v soc. političnem odseku, da pojasnim stališče vlade in raznih strank nasproti temu vprašanju.

Kakor znano, imamo v Avstriji prvi splošni rudarski zakon iz l. 1854. Ta je že davno zastarel in v mnogih ozirih ne dohaja razmeram in potrebam sedanjega časa.

Zakon z dne 21. junija 1884 obsega nekatere določbe glede mladoletnih delavcev in žensk, glede nedeljskega počitka in delavne dobe. Paragraf 3. tega zakona določa delavno dobo na rudnikih na 12 ur. V zadnjem desetletju pa so mnoga rudarska podjetja brez novih zakonitih določil sama znižala delavno dobo na 10, druga tudi na 8 ur, ne vstevši uvožnjo in izvožnjo. Torej je že sedaj pri mnogih podjetjih krajša doba, nego jo zakon določa.

V zadnjih letih pa se vedno množe in odločneje ponavljajo zahteve delavcev, naj se delavna doba v rudnikih, sploh za delavce pod zemljo skrči na 8 ur. Za to zahtevo govore etični, zdravstveni in razni drugi razlogi. Poljedelsko ministerstvo je bilo konečno prisiljeno, da se je l. 1897. začelo resno baviti s tem vprašanjem, ki je v javnosti bilo že davno na dnevnem redu. L. 1898. je vlada sklicala industrijski in poljedelski svet, da poizve mnenje meročajnih krogov glede delavne dobe. Montanistični odsek se je izrekel proti skrajšanju delavne dobe v rudnikih sploh. Temu se ne moremo čuditi, ker je bila v odseku večina podjetnikov.

Ko pa je začetkom l. 1900 izbruhnil v Ostravi in Karvinu znani štrajk in se razširil tudi na nekatere češke premogokope, se je poslanska zbornica lotila tega vprašanja in po burnih debatah prisilila vlado, da je 17. maja 1900 zbornici predložila načrt zakona, s katerim naj bi se premenile določbe zakona z dne 21. junija 1884 glede delavne dobe v premogokopih. Ta načrt zakona se je 18. maja 1900 izročil soc. političnemu odseku v obravnavo. Dne 8. junija je bil poročevalec dovršil svoje poročilo, a še isto noč je bil državni zbor vsled češke obstrukcije odgođen in soc. politični odsek ni dovršil dela.

Vladni načrt.

Letos je vlada iznova predložila dotični načrt zakona brez vsake izpremembe. Po tem načrtu bi se delo v premogokopih od 12, oziroma 11 in 10 ur skrčilo na devet ur; ob enem pa bi bile izjemoma dovoljene daljše delavne dobe iz tehničnih in gospodarskih ozirov. Maksimalna delavna doba bi se torej po vladnem načrtu ne določila za rudnike sploh, ampak samo za premogokope, in sicer le za delavce v jamah. Vlada se drži načela, da je deveturna delavna doba z odmorom dovolj kratka, in da smejo izjemoma obdržati tudi daljšo dobo tista podjetja, ki bi vsled znižanja delavne dobe na devet ur opešala in s časom morala propasti. — Te izjeme bi določevalo v dogovoru s podjetnikom in delavskim odborom rudarsko poglavarstvo v sporazumu z deželno vlado, v drugi instanci pa poljedelsko ministerstvo v sporazumu z ministerstvom za notranje posle. Ta določba glede izjem je v načrtu zakona tako splošna, da bi konečno izjeme postale pravilo.

Premembe v odseku.

Socijalno-politični odsek je mes. sušca izvolil pododsek in dr. Kolischerja izvolil poročevalcem o tej vladni predlogi. Dr. Kolischer je sicer sestavil obširno poročilo, toda vladnega načrta ni izpremenil. V pododseku pa se je večina izrekla za osemurno delo, in sicer ne le v premogokopih,

LISTEK.

Med romanskimi narodi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice. Piše Jos. Lavtižar.

(Dalje.)

6. Na Španško!

Zadnje dneve pred odpotovanjem sem živel doma v nekem nemiru, pa ne zaradi skrbi, kako se mi bo godilo na ptujem, temveč iz drugega vzroka. Razglasilo se je namreč po časopisih: »I. I. odrine v kratkem na Španško« — jaz pa ne nisem hotel odriniti. Čakal sem bolj hladnega vremena, kajti páriti se po južnih krajih v najhujši vročini meseca junija ali julija bi ne bila prijetna zabava. A znanci mi niso dali pokoja; kamor sem se prikazal, zdelo se je, da gledajo le mene, češ: Bogve, ali se je že vrnil nazaj, ali je morebiti kar doma ostal?

V Ljubljani me sreča na Mestnem trgu prijatelj ter me pozdravi z vprašanjem:

„Si že šel, ali boš šel šel?“

„Kam?“

„No kam, na Španško?“

Pri Ferlincu me dobi tisti Ivanov, ki vsako reč izve, in prve besede so:

„Si že bil, ali še nisi bil?“

„Kje?“

„No kje, na Špankem?“

Sedaj imam pa že dovolj! Kmalu bode te slišali, kje se nahajam. Dozorel mi je trden sklep, da povežem prej ko mogoče popotno culico ter da sploh nikamor ne grem več, preden se ne vrnem na Kranjsko nazaj. In — že sem v Marseillu — le pogumno naprej!

Ko mi je jud dal tistih sto frankov, sem imel precej ložje srce. Akopram nimam plačane vožje po španskih progah, dobil sem vsaj svoto povrnjeno, vozni listki se pa lahko dobijo na vsaki postaji, da je le denar.

Pri mestu Arles se prepeljemo čez reko Rodan (Rhone); vožnja gre ob lionskem zalivu naprej skozi Montpellier, Cette in Narbonne, pozno v noč dojdemo v Perpignan, slednjič smo na prvi španski postaji Portbou. Sedaj bom torej gledal deželo, ki nosi nekak poetičski značaj na sebi, deželo, katero so nam vedno slikali v skrivnostni zavesi, videl bom oni veliki polotok, ki je obdan od vseh strani z morjem ter po mogočnem zidu Pirenej ločen od Evrope. Špansko kraljestvo ima s kontinentom le dvojno železniško zvezo po suhem, to ste progje ob atlantskem in sredozemskem morju, tako daleč še ni prišel napredek, da

bi se glasil hlaonov pisk tudi skozi Pireneje. Vsled tega nam že izraz »špansko« pomeni neznanost in še celo pri najbližjih sosedih Francozih se čuje pregovor: »Faire de châteaux en Espagne« (zidati zračne gradove v Španiji). Pa ne samo krajevno razmerje, še večjo razliko je vtisnila Špancem zgodovinska preteklost. Znano je, da so vladali Arabci veliko stoletij (711-1492) v teh provincijah, ki imajo vže zaradi zemljepisne lege, še bolj pa po svojih nekdanjih gospodarjih orientalski značaj. Polmesec si je zaslužil deželo l. 711, premagavši zapadne Gote v hudi bitki pri Xeres de la Frontera v Andaluziji. Goti so izgubili v vojski svojega kralja Roderiha, in le majhen del je vbežal v severne pokrajine kantabriških gora. S tega skritega stališča so v raznih bojih napadali vsiljene Mavre, pridobivali polagoma izgubljeno posestvo nazaj, rešili krščansko vero, vzeli sovražniku zadnjo postojanko v Granada leta 1492, ter si po preteku 781 let priborili popolno svobodo.

V Portbou me je čakalo nekoliko sitnosti pri postajni blagajni. Vzel sem listek tretjega razreda (de la tercera) do Barcelone in vstopil v pripravljeni vlak. A tukaj vidim večjo eleganco, kakor je navadna v tretjem razredu, kmalu pride tudi sprevodnik z

opomnjo, da ima ta vlak le vozove prvega razreda (de la primera). Hitim nazaj k blagajni ter dodam še toliko, da iznaša voznina od Portbou do Barcelone 23 peset za primeroma kratko črto, ki se prevozi v dobrih štirih urah od 3:36 do 7:23 zjutraj. Lahko bi bil ostal v Portbou do poldneva in se peljal boljši kup, a ker pravijo, da je »čas denar«, nisem hotel čakati.

Železnica se vedno bolj oddaljuje od morja. V nočni tmini drdrajo kolesa dalje in dalje; kako lahko bi se primerila kaka nesreča, saj ni treba posebnega vzroka, in pripeljem se v vso drugačo deželo nego je Španija. Mala pomota, recimo nepravilni signal, napačno stališče menjalnikov ali kak drug slučaj, na katerega ni nihče mislil, in potem gorje! Media vita in morte sumus — v sredi življenja smo v smrti. Toda izšlo se je brez nezdode.

Ker zaradi vnanje temote ne morem opazovati okolice, vsujem ves španski drobiž v klobuk, da se seznanim s ptujim denarjem. Poleg srebrnih peset, ki veljajo nekaj manj kot naše krone, imam največ bakrenih penenez, večjim pravijo perro grande, manjšim perro chico (veliki in mali pes). Sprevodniku, temnočoču s črnimi brkami, se je čudno zdelo, ko vidi toliko denarja v klobuku; morebiti je imel slutnjo, da pridem s

Osebnosti. Zaročila se je hči znane tržaške rodoljubne družine gospoda Ivana Abrama, gospica Emica Abram, z gospodom dr. med. Antonom Brecljem. Iskreno čestitamo! — Poročil se je gimn. učit. v Novem mestu g. Fran Vadnjal z g. Ano Frankovič Pregl iz Radeč. — Prvi režiser slovenskega gledališča g. Adolf Dobrovolny slavil je 15. t. m. svojo poroko z gospo Alesandro Kokoškovo v Melniku. — Poročil se je g. Ernest Širca, učitelj v Podgori, z gdn. Marijo Čebular, hčerko c. kr. profesorja na goriški realni. Bilo srečno! — Poveljnikom dež. orožniškega poveljništva štev. 14 v Celovcu je imenovan major Filip Košak, ki je bil doslej namestnik orožniškega poveljnika v Lvovu. — Umrla je v Celju gospa Charlota Sokoll pl. Reno, rojena baronica Mengersen, stara 86 let. Bila je mati celjskega sodnika pl. Sokolla. — V Novem mestu je umrla soproga gimnazijskega profesorja dr. Agerja gospa Ivana Ager ter je bila prepeljana na Tirolsko. — V Ljutomeru je umrl polkovnik avditor v pokoju g. Gustav Casati. — Krajnim pomožnim učiteljem za celjski okraj sta imenovana gg. Planer Albin, dosedaj v Lembergu pri Šmarju, in Ignacij Kaifon, dosedaj v Remšniku pri Marenbergu. — Iz Sarajeva se poroča, da so ondosti Slovenci priredili lep oprastni večer finančnemu svetniku g. Fr. Oblaku, ki je po 40letnem službovanju stopil v pokoj. G. Oblak je rodod Slovenec. — Poveljnik dež. orožniškega poveljništva Lambert Konschegg je premeščen v Inost.

V dežel. zdravstveni svet kranjski

je imenoval ministerski predsednik za dobo treh let gg. vlad. svetn. dr. Alojzija pl. Valento, dr. Bocka, dr. Šlajmerja in dr. Schusterja.

Častni občani radeški, presvetli g.

knezoškof, drž. poslanec g. dr. Šusteršič, profesor g. dr. J. Ev. Krek in gosp. vikar Smolnikar, so prejeli včeraj diplome častnih občanov. Drž. posl. g. dr. Iv. Šusteršič je prejel ob enem z diplomom sledeče laskavo pismo: Visoko častiti gospod! Bili ste do malega vedno v naši sredi, ter nas podučevali v političnih, kakor tudi v gospodarskih zadevah, nas izborno zastopali v državnem zboru, ter se v prvi vrsti potezali za blagor, korist in pravice zatiranega ljudstva. V ta namen štel si je obč. zastop radeški v dolžnost ter Vas, v zmislu, da nas še za naprej ohranite v spominu ter z jednako neustrašenostjo pomagajte kmetu do blagostanja, v seji z dne 20. grudnia m. l. imenoval svojim častnim občanom. Dokaz naše hvalečnosti naj Vam bode ta častni diplom. Občinski urad Radeče 14. apr. 1901. — Brun Schmid l. r.

Volivno gibanje v Ljubljani.

Poroča se nam, da po Ljubljani to pot ni nič kaj posebnega navdušenja za »najinteligentnejšega« naprednega kandidata v tretjem razredu, Jožefa Turka. To kandidato bi si »narodna« stranka pač lahko prihranila, saj edenkrat že vendar mora ponehati obudovanje njegovih junaških nastopov ob »šrangih«. Mnogo se razpravlja po Ljubljani tudi o tem, zakaj kandiduje zopet prijatelj mestnih voženj Elija Predovič v prvem razredu, kjer bi hišni posestniki ravno sedaj potrebovali kakega vsestransko sposobnega in izobraženega moža za zastopnika svojih interesov, kar pa Elija Predovič nikakor ni, ker je skoro več pri trgovini s prešiči, nego v občinskem svetu. Ljubljanski nemški volivci so, kakor se zatrjuje, že odposlali na ministerstvo protest, da volitve vodi nepostavno izvoljeni Iv. Hribar. — Danes so socijalni demokratje izdali ostro pisan volivni oklic, v katerem ostro kritikujejo liberalno mestno gospodarstvo ter s tem utemeljujejo, »da je mestnemu zastopu potreba čvrste in ostre opozicije, ki bo razkrinkovala neljudske in protiljudske sklepe in namene nazadnjaških liberalcev«. Volivni oklic ožigosa postopanje sedanje večine v občinskem zastopu proti splošni volivni pravici v občinski svet ter pravi mej drugim: »Naš občinski svet je na strani kapitalistov in mogotcev; da je to res, pove nam dejstvo, da so liberalni gospodje

zveze in ne obnovi več te pogodbe, bi smatrali v Avstriji in Nemčiji za čin sovražnosti. Ti dve velesili bi napovedali Italiji vojsko (?), predno bi mogla stopiti v novo zvezo. To bi bila neposredna vojska. Italija ne namerava izstopiti iz trozveze in tega gotovo v Franciji ne pričakujejo. Zveze se razdružijo po sili dejstev, obrabijo se same ob sebi, kakor palogoma oblede barve pred solncem. Trozveza na jedni, dvozveza na drugi strani, Anglija jedenkrat tu, drugič tam, to razmerje je zagotovilo tridesetletni evropski mir. — Italija se torej boji posledic, predno si zagovi drugo pomoč.

Odredbe ruske naučne uprave.

Zadnje odredbe ruske naučne uprave so pokazale, da je stopil njej na čelo mož, ki hoče nekoliko resneje pretresati dijaško vprašanje, oziroma ki bo izvel nove carjeve račte. To kaže tudi najnovejša odredba ruske naučne uprave, s katero se v toliko ugodi dijakom, da vsled zadnjih nemirov in zatvorenja višjih šol ne bodo izgubili leta ali pa morali celo ostaviti zavod, ako bodo namreč izpolnili nekatere pogoje. Odredilo se je namreč, da se v aprilu prične zopet s predavanji in se bo pri preskušnjah navadno postopalo. Ako v dosego tega namena sedanji čas do velikih počitnic ne bo zadoščal, se bodo nadaljevala predavanja in preskušnje v počitnicah. Le oni dijaki, ki se ne bi poslužili teh ugodnostij, morajo sami nositi vse posledice. Izjemoma se vrše druge preskušnje tudi v jeseni in to v posebnih ozira vrednih slučajih.

Slovstvo.

„Zora“, glasilo slovensk. kat. dijaštva, prinaša v ravnokar izšlem tretjem zvezku (VII. letnik) naslednjo vsebino: J. S.: Radikalizem in fanatizem. F. D.: Higiena in nrvnost. N. C.: Tebi . . . J. H.: Nekaj o humanizmu. J. J.: Filozofija. — Glasnik: Iz slov. kat. dijaštva. — Križ na vseučilišču. — Dijaški nemiri na Ruskem. — Nemiri v Španiji in dijaštvo. — O ženskem gibanju na Japonskem. — Zora izhaja 5 krat na leto in stane 2 K, za dijake 1-20 K. Naročnina se pošilja na naslov: Bogumil Remec, stud. phil., Dunaj, XVIII. Theresiengasse 38. — Somišljeniki, podpirajte »Zoro«!

Dopisi.

Iz ljutomerskega okraja, 14. apr. Ljutomerska »Deutsche Volksschule« bode kmalu razširjena v trirazrednico. Kje neki imajo otroke, saj jim jih še za dva razreda primanjkuje! Tako se govori v naših krajih. Toda stvar je že rešena, in mi vemo in želimo, kdo bi naj obiskoval to šolo.

Bilo je na velikonočno nedeljo popoldne. Po cesti od Ljutomera do Sv. Križa drčala je elegantna kočija. Že od daleč se je slišalo kričanje in rzasjanje, da so se ljudje čudom vpraševali, kaj bi to bilo. Ljudje, ki so bili v hišah, hiteli so na cesto, da vidijo, kdo tako oskrunja naš velikonočni praznik. Iz kočije so se pa slišale razuzdane nemške pesmi in kliči: »Heil und Sieg!« »Heil Deutschthum!« »Heil Deutschland!« in enaki izrazi. Kočija se je tudi ustavila pri gostilni odličnega narodnjaka F. J. blizu Sv. Križa. In sedaj je bilo hajlanja čez mero. A to veselje jim je bilo nekoliko skaljeno. Zaslišal se je krepak »živio!« In kdo ga je izgovoril? Bil je to krepak mladenič F. P. Ta se ni ustrašil petih Nemcev, ali kaj so že bili. Sedaj so pa postali ti izletniki še le prav razdraženi. Vrlemu mladeniču sta se pa še pridružila dva tovariša in vsi vkup so jim krepko odgovarjali. Ko so ti izletniki videli, da njihov »heil« ni ne pomaga, so poskušali druga sredstva. Eden je potegnil revolver, drugi nož, in s tem orožjem so grozili. V neki gostilni so brez vsakega povoda napadali dva gospoda učitelja in potem je šlo tako naprej še dalje proti severu. Za sedaj opozarjamo te ljudi, naj bodo odslej mirni, drugače priobčimo imena.

Čemu naj bo torej nemška šola? Zato, da se nemški suroveži nauče kaj omike. Treba bi bilo res nemške hajlovce, med njimi celo nekatere c. kr. uradnike, potakniti v šole, da se nauče več omike.

njegovih sotrudnikov priporoča nemško-češko-poljsko večino v parlamentu. Dopisnik pravi, da je nemško-češka zveza že gotova (?) stvar in bi bili torej Poljaki zelo nespametni, ko bi ne izrabili te ugodne prilike. Čehov in Poljakov bi bilo skupno 140, Nemcev nekaj več. Ta večina bi bila zanesljivo poročstvo za vse slučaje. Kajpada bi morala biti v tem slučaju na dnev. redu za sedaj le gospodarska vprašanja. — No vest je v tem smislu ako ne več vsaj dokaj prezgodaj prišla v javni svet. Da Poljaki vedno hrepene po zvezi, v kateri bi mirno delovali za svojo korist, in če se zvežejo tudi z Nemci, je znano že vsakemu politiku. Toda da bi se podali v to zvezo Čehi, katerim so Nemci povzročili že toliko neprilik, dosedaj pač ni mogoče misliti. In dalje: proti komu naj se Čehi zvežejo z Nemci? Proti Jugoslovanom gotovo ne, Italijani in radikalni elementi pa itak ne pridejo dovolj v poštev. Iz te moke brzokone ne bo kruha in je brzokone ta večina le želja Poljakov in Nemcev. Iстина pa je morda, da se vlada prizadeva sestaviti delavno večino za predloge in nagodbo proti opozicijskim strankam, tako nekako, kakoršen je parlamentarni položaj dosedaj. V tej večini bi pa bile vse delavne stranke in ne samo 3 zgoraj navedene.

Ministerska posvetovanja.

V ponedeljek so se pričele pri zunanjem ministru na Dunaju ministerske konference o skupnem proračunu za leto 1902, ki se predloži delegacijama v drugi polovici maja na Dunaju. Posvetovanja so so udeleževali poleg grofa Goluhovskega skupna ministra Kallay in Krieghammer ter admiral Spaun, oba ministerska predsednika Koerber in Szell ter finančna ministra Böhm-Bawerk in Lukacs. Posvetovanje se je včeraj nadaljevalo in razprava o proračunu tudi zaključila. Ogerska ministra Szell in Kallay sta danes odpotovala v Budimpešto. Ker se posvetovanj ni udeležil tudi domobranski minister Welsersheimb, sklepajo listi, da v proračunu ni pričakovati nikakih presenečenj. Vprašanje glede novih topov baje še ni godno za delegacije, vsled česar skupna vlada tudi ne bo zahtevala v to svrhu nikakega kredita. V proračunu se bo nahajala le neka neznatna svota za studije in predpriprave, pač pa je pričakovati večje zahteve za gradenje novih ladij in za Kino.

Gonja proti poljskim dijakom na Pruskem.

Boj proti Poljakom na Pruskem se nadaljuje z vso silo na vseh koncih in krajih. Vlada in njeni organi so poskusili že vsa mogoča sredstva, pritiskalo se je na poljsko duhovščino, na učiteljstvo, na kmečko prebivalstvo in na mladino v nižjih šolah, a vse to dosedaj ni mnogo koristilo, ker poljski živeli še vedno ni zatrt in poteptan, kakor si ga želi vlada, in je mej Poljaki še vedno mnogo tudi svetne inteligence, ki stori svojo dolžnost v obrambo tlačnega naroda. Sedaj so se vrgla pruska oblastva tudi na to polje. Preprečiti hočejo naraščaj zavedne inteligence. Zasledujejo se vsi višji gimnazijci, ki kupujejo poljske knjige. Izdajalski izdajalec »Gazete Ostrowske« Leitgeber je sestavil zaznamek vseh takih gimnazijcev. Sploh se zasleduje dijaštvo na vsi črti. Niti pisem ne smejo dijaki dobivati v roke, ne da bi jih prej pregledali višji organi. Več gimnazijskih ravnateljev se je zvezalo s policijo, da zasledujejo dijaštvo, s katerimi rodbinami občuje in kake liste prebira. Celu na izprehodih so poljski dijaki pod vednim nadzorstvom. — No, upajmo, da tudi ta gonja ne bo imela zaželjenega vspeha.

O Italiji v trozvezi

je povedal te dni nekoliko misli admiral grof Canevaro, bivši zunanji minister v zadnjem liberalnem kabinetu, ki biva sedaj v Parizu. Ta mož je izjavil napram sotrudniku »Figaro« z ozirom na obisk v Toulunu mej drugim tole: Zakaj ne bi mogli Francija in Italija prijateljski poravnati svojih starih prepornih zadev, vprašanje glede Tripolisa in Marokko? To bi bilo mogoče in tudi zelo koristno. Sredozemsko morje je normalna podlaga za operacije za naravno ekspanzijsko silo velesil. Glede vprašanja, ostane li Italija nadalje v trozvezi, pravi Canevaro: Napoved Italije, da izstopi iz tro-

ampak v rudnikih sploh. Ker pa v mnogih rudnikih iz tehničnih vzrokov ni mogoče takoj vpeljati osemurne delavne dobe, zato naj bi od dne, ko zakon stopi v veljavo, še tri leta veljala deveturna delavna doba, po preteku treh let pa sploh le osemurna za delavce pod zemljo. Razložek mej vladno predlogo in sklepom pododseka je torej ta, da hoče vlada znižati delavno dobo na devet ur, in sicer le za premogarje v jamah, dočim pododsek zahteva znižanje delavne dobe na osem ur za vse rudarje sploh, ki delajo pod zemljo, in dopušča deveturno delo le za prehodno dobo treh let.

Dr. Kolischer pa se ni strinjal s to izpremembo ter je odložil poročilo, katero je potem prevzel poslanec Schoiswohl. Ta poročevalec sicer ni povsem zadovoljen s sklepom pododseka, ker zagovarja osemurno dobo, toda obravnave v odseku so danes že pokazale, da morda še ti predlogi ne dobé večine.

Obravnava v odseku

Danes se je sošel socijalno politični odsek, da se posvetuje o raznih predlogih. Dr. Kolischer je obsirno zagovarjal vladni načrt, ki določa deveturno delo v premogokopih, izvzemši torej razne druge rudnike. Naglašal je sicer, da bi bil tudi za osemurno delo, ko bi načrt postal zakon. A po vladni izjavi je skoraj gotovo, da ga gosposka zbornica zavrže in delavci ostanejo pri starem. Torej bolje nekaj, nego nič.

Mladočeh dr. Fořt je govoril v istem smislu, dasi češki poslanci niso edini v tem vprašanju. Povdarjal je tudi, da je poslanca Cingra predlog, ki takoj zahteva osemurno delo, le gola demonstracija.

Zavračal ga je poslanec Schuhmeier, ki je ostro prijel vladno in podjetnike, ki se upirajo opravičeni zahtevi rudarskih delavcev.

Dr. Bennati kratko izjavi, da hoče s tovarišem Hortisem glasovati za osemurno delo.

Dr. Bärnreither je za deveturno delo, toda v rudnikih sploh, in ne samo v premogokopih.

Poslanec Kink, nemško-liberalni podjetnik, bi najraje videl, da ostane vse pri starem, ker industrija že sedaj peša.

Vladni zastopnik ministerjalni svetnik Zechner v daljšem govoru naglašja, da vlada zahteva deveturno delo in ta olajšava velja le za premogokope, ker je tu delo mnogo nevarnejše, nego v drugih rudnikih.

S tem se je ob 1. uri obravnava končala. Ker je danes popoldne pogreb poslanca Schlesingerja, snide se odsek jutri ob 10. uri. Oglašenihi je še več govornikov in skoraj gotovo tudi jutri ne bode končana glavna razprava.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. aprila.

Nova večina v parlamentu?

Krakovski »Czas« prijavlja v zadnji številki dopis z Dunaja, v katerem jeden

kakega ponočnega roparja, in brzokone je bil on vzrok, da me je v Barceloni zasledila policija.

Tu moram opomniti, da roparji v boljši ali slabši obleki še dandanes niso kaka redka prikazen v Španiji, ob vladanju kralja Karola III. (1759—1788) jih je bilo še toliko, da jih nisi mogel razločiti od drugih ljudi. Pregarjali so jih na vse načine, toda oslabela Španija ni imela toliko moči, da bi jim bila kos. Razna sredstva, s katerimi jim je mislila priti do živega, so se izkazala navadno brezvspešna, in tolovajstvo se je bujno razvijalo naprej, da je postajalo vedno bolj domače ter dobilo skoro idilično lice. Izdala se je postava, da ne sme noben možak nositi plašča ali dolge suknje, ker se pod tako obleko lahko skriva orožje. Kogar so zasačili policaji, da se ni ravnal po tej prepovedi, vgrabili so ga ter mu pristigli škrici. Originalno sredstvo sicer, a zlu ni segalo do korenine. V starih časih pa, ko je skrbela država še manj za občno varstvo, so ustanovili meščani sami društvo »la santa hermandad« t. j. sveta bratovščina. Najeli so stražnike, ki so na velikih cestah prežali na razbojnike; sedaj ni več tako hudo, a s poštnimi vlaki se po samotnih krajih še vedno vozijo oboroženi čuvaji (guardia civil).

(Dalje prih.)

v občinskem svetu glasovali proti podzavljenju premogovih jam. Naš občinski zastop je kratkoviden in nepreviden. O tem nas podučijo trotoarji, mostovi, mestne kopeli in kanali. Naš liberalni občinski svet ne pozna načel enakosti. O tem govore naj obrtniki, ki pravijo, da se oddajajo mestna dela pod roko. Naš liberalni občinski svet ni zastopstvo ljubljanskega prebivalstva. Liberalna stranka ni napredna, ni ljudska stranka. V Ljubljani je ta volivni oklic, ki razsvetljuje kličanje magistratovcev: »Volite nas, volite, kajti mi smo napredni in svobodomiselní!«, vzbudil precej pozornosti. Bivši prijatelji, ki so pri vseh dosedanjih občinskih volitvah korakali združeni proti nam, se bodo pač dobro poznali mej seboj!

V Toplicah pri Zagorji ob Savi se je otvorila nedavno obrtna šola, kakor sodimo, pod vodstvom tamošnjega zaslužnega nadučitelja gosp. Čerin-a. Gosp. Čerin služi na topliški soli že nad 30 let; lani je bil imenovan nadučiteljem. Bilo je več prosilcev, tudi nekdo iz Štajerske, ki bi bil izvestno prodr, da se ni na vso moč za gospoda Čerin-a potegnil v krajnem šolskem svetu in drugih merodajnih mestih zagorski župan in okrajni šolski nadzornik gospod Mihelčič. O tem smo dobro podučeni; zato v tem oziru priznanje gosp. županu Mihelčiču, kateri je tako odločno in uspešno nastopil za zaslužnega šolnika gosp. Čerin-a.

Obsojena je bila včeraj kmet. zadruga na Bledu na ovadbo, da je prodajala svojim članom slabo vino. Pravično bi bilo, da se tožijo in obsodijo vsi liberalni krčmarji, ki točijo za svoj dobiček še slabše vino. Zadruga je seveda uročila priziv. Vsekako bi bilo dobro, da bi se obrtne razmere ne le pred sodiščem, ampak tudi pred drž. zborom temeljito pojasnile. Kaka vina se naj točijo, kdo je kriv, kdo naj ovaja, kdo naj toži itd. — to so vprašanja, ki jih mora drž. zbor temeljito določiti. Zadržni zakon in revizija obrtnega zakona sta nujni potrebi ljudskega blagostanja.

»Potresni list« v Ljubljani. Ljubljana je dobila nov list. S tekočim mesecem aprilom je pričel izhajati v Ljubljani list »Erdbebenwarte«. List izdaja gospod Albin Belar ter se bode list pečal s proučevanjem raznih potresnih pojavov, posebej z onimi, ki se čutijo v ljubljanskem potresnem središču, ki je sedaj najinteresantnejše v Evropi.

Blisk — grom — sneg. Iz Celovca, dne 16. aprila. Danes — torek — popoldne je tukaj bliskalo, grmelo kakor sredi poletja, zraven pa je naletaval sneg kakor o božiču. Zagrmelo je večkrat, snežilo je do večera, in bati se je, da je težki vlažni sneg napravil škode sadnemu drevju. Včeraj bil je najlepší pomladni dan, danes smo sredi zime, če sodimo po belem snegu. — Iste naravne pojave smo imeli včeraj tudi v Ljubljani.

Lastni dom, registrovana delavska stavbena zadruga z omejeno zavezo v Celju, razpošilja naslednji oklic: Vaše Blagorodje! Delavsko vprašanje je danes na dnevnem redu. Noben politik in nobe ~~ni državnih~~ ne more danes odtegniti svoje pozornosti in skrb delavskemu stanu, da se isto povzdigne in da se istemu zagotovi človeka dostojno življenje. Ena največjih kalamitet delavskega stanu so pa navadno slaba in nezdrava stanovanja, katera fizično uničujejo delavce same ter polagajo kal hiranja in pogina njihovemu zarodu. Začela se je torej splošno obračati skrb na pripravo primernih zdravih stanovanj za delavce. Da je tudi pri nas nujno potrebno zdravih delavskih stanovanj, spoznava celo naša vlada, ter je presvetli vladar v svojem prestolnem govoru dne 4. svečana t. l. to posebno poudarjal, rekoč, da je priprava zadostnega števila cenih, etičnim in higijeničnim zahtevam zadostujočih stanovanj za širne sloje delavskega prebivalstva živo čutenja potreba, ter da vlada ne bo zamudila stopiti pred državni zbor s predlogi, kateri bi tem zahtevam prišli v okom. Potreba za zdrava stanovanja obstoji za slovenske delavce. Ali skušnje učijo nas Slovence, da se spomni vlada na nas le jako pozno, in da smo izgubljeni, ako čakamo na vladno pomoč. Za nas Slovence je v veljavi le načelo: »Pomagaj si sam, in Bog Ti bode pomagal!« To je bil tudi namen, da smo osnovali v

Celju »Lastni dom«, delavsko stavbena zadruga z omejeno zavezo, ki bi naj raztezala svoj delokrog po okrožjih celjskega in mariborskega okrožnega sodišča. — Zadruga ima namen, svojim zadržnikom-delavcem postavljati »delavske hiše« za eno obitelj z dvema ali tremi sobami, s kuhinjo, jedilno shrambo, ter z malim vrtičem v skupnej meri 200 štirjaskih sežnjev. Hiša se izroči zadržniku po vplačilu 10% zneska njene vrednosti ter proti plačilu mesečne, dogovorjene vsote za obrestovanja in amortizacije, tako, da se po določeni dobi let hiša popolnoma izplača in pride v neomejeno last delavca-zadržnika. Denarna sredstva zadruga so v prvi vrsti deleži zadržnikov, ki so določeni na 20 K, vendar pa sme vsakdo tudi vzeti po več deležev — po 5, 10 in še več. Da nam bode mogoče namen zadruga »Lastni dom« popolnoma doseči, da se nabere pričetna glavica, si usojamo vabiti Vas k pristopu s prošnjo, da vzamete po več deležev ali naklonite za fond v društvene namene primeren prispevek kot dar. Priložimo pravila ter pristopni list, katerega slednjega nam izvolite vrniti podpisanega z zaznambo števila vzeti deležev. — Za pošiljatev deležev in pristopnine (ki iznaša 2 K) izvolite porabiti priloženo poštno-hranilnično položnico. Pričakujemo, da boste z ozirom na velevažen in človekoljuben namen tej zadrugi ne le sami pristopili, ampak isto tudi priporočali v krogu svojih znancev. — V Celju, 10. aprila 1901. Dr. Ivan Dečko, odvetnik in deželni poslanec, predsednik. Ivan Krančič, mestne župnije kaplan, podpredsednik. Franjo Jošt, revizor slovenskih posojilnic, tajnik in blagajnik.

Še nekaj o dr. Ferjančičevem shodu v Kamniku. Iz Kamnika se nam piše: Shod dr. Ferjančiča v Kamniku. Dne 13. aprila zvečer je imel dr. Ferjančič v Kamniku volilni shod za liberalce. Ta shod je bil naznanjen dan preje v »Slov. Narod«. Kak drug list za ta shod ni smel zvedeti. To je kaj značilno. Gospod dr. Ferjančič, kaj pa tako tihotapite? Klerikalcev se menda vendar ne bojite?! — Dasi se je za shod med liberalci, kakor čujemo, tudi bobnalo, je bila vdeležba kaj majhna: suma sumarum krog trideset oseb. Klerikalci niso mogli na shod, ker so tako nazadnjaški, da »Slov. Narod« ne bero. Koliko je bilo volivcev, kdo more dognati, ker je bilo na shodu vse »zaupno«? Neki mestni volilec je za potrebno spoznal na shod pripeljati svoje tovarniške delavce, ki v mestni skupini niti volilne pravice nimajo. Torej celo liberalna vdeležba na shodu liberalnega dr. Ferjančiča je bila kaj klaverna. Tako je torej dr. Ferjančič sedel med svojimi. Kaj jim je povedal? Dokazoval jim je, da je sedanji parlament nesposoben za delo. Po domače bi se reklo: Če ves parlament nič ne deluje, zakaj bi dr. Ferjančič delal izjemo? In res, mož je kar čisto pozabil povedati, ali je kaj storil za svoje volilce ali nič. Ko je imel kot kandidat dr. Ferjančič tu v Kamniku shod, takrat je našteval, kaj bo moral prihodnji poslanec za Kamnik vse storiti — o tem ni vedel sedaj nič povedati. Na dolgo in široko je govoril o razmerah v slov. hrv. klubu, razkladal vzroke, zaradi katerih je izstopil iz kluba, ter opravičeval svoje cincanje za dr. Tavčarjem! To je edino, kar je storil za Kamnik.

700letnico obhaja ravnokar jedna najstarejših župnij na Spodnjem Štajerskem, sv. Jurij v Remšniku pri Mariboru. Ustanovljena je bila l. 1201.

Domača umetnost. G. Ivan Grohar je razstavil v »Mestnem Domu« dve sliki: Oltarno sliko sv. Štefana za Ribnico in portret. Prijatelji domače umetnosti se vabijo, da si ti sliki ogledajo. Oglasiti se je pri hišniku.

Naskok na Šiško. Zadnjič smo poročali, da so se Šiške resno lotili socijalni demokratje, ki hočejo dobiti moč v občinskem odboru. Od druge strani so sedaj naskočili Šiško — Nemci. Na občnem zboru tukajšnje podružnice »Schulvereina« je gosp. Plachki sprožil zahtevo, naj se dela na to, da se ustanovi v Šiški — nemška šola. Valentin Vodnik, kaj se godi s Tvojo Šiško!

»Ljubljanska meščanska godba.« Včeraj je bil napovedan prvi občni zbor novega društva »Ljubljanske meščanske godbe«.

Prišlo je premalo udeležencev in tako se občni zbor ni mogel vršiti. Pičli udeležbi je bilo krivo večerajšnje sneženo vreme in premalo zanimanje za meščansko godbo. Nov občni zbor bo 28. t. m.

V bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu se je sprejelo meseca marca 133 bolnikov, koncem februarja jih je ostalo 80, skupaj 213. Od teh se jih je ozdravilo 106, zboljšalo 30, neozdravljeni bili so 4. Umrli so 3, in sicer eden vsled ostarelosti, eden vsled srčne hibe in eden vsled kostne gnilobe. V oskrbovanji ostalo jih je 70. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 2449.

Ljubljanske novice. Potresno tresenje so včeraj ob 1 uri 25 minut zaznamovali aparati v tukajšnji opazovalnici potresa. — Konjski tat zasaden. Na živinskem sejmu 9. t. m. je prodal v Ljubljani posestnik Jožef Rebolj iz Trzina konja in postavil konja v hlev pri »figabirtu«. Ko je Rebolj prišel iz gostilne, zapazil je, da je bil nek človek, katerega je poznal pod imenom Graf, hotel odpeljati njegovega konja, Graf se je Rebolja ustrašil in odpeljal konja nazaj v hlev, pač pa je pozneje iz istega hleva ukrad 420 K vredno kobilu Jakoba Presetnika iz Savelj. V Krtini so sedaj v hlevu pri vulgo Grafu dobili ukradeno kobilu. — Ušla sta iz hotela »Meran« v Beljaku dva natakarska učenca Danijel Huber in Alojzij Abesko, zapustivši v Beljaku veliko dolgov. Včeraj so ju videli na ljubljanskem kolodvoru, ko sta vzela vozne listke v Trst. — Pri novem mostu so začeli delo z železno konstrukcijo. Vreme ovira delo. — Za električno železnico so položili železni relsi od stolnega do Ambroževega trga. — Poprave v trnovski cerkvi bodo gotove do srede junija. — Samomor Ljubljancana na Dunaju? Na Dunaju so v parku ob spomeniku Marije Terezije dobili ustreljenega nekega moža, ki je imel pri sebi vizitke z imenom: »Adolf Eigerman« in je imel v žepu nekaj vstopnic v ljubljansko nemško gledališče.

Vinski trg v Gradcu se je zaključil pretečeno nedeljo. Udeležilo se ga je tudi več spodnještajerskih vinogradarjev, posebno pozornost so zbujala raznovrstna vina g. Seršena iz Ljutomera.

Detomor. Cerkovnik Jakob Poglajen je dobil na pokopališču v Poljanah pri Škofji Loki mrtvo truplo novorojenega otroka ženskega spola. Otrok je bil zadavljen. Orožništvu se je posrečilo dobiti detemorilko v osebi dekletke Marijane Kisovec v Dolenji Žetini. Zaprla so tudi Jero Dolenc, ker je dejanje Marijane Kisovec prikrivala.

Na nož se je nasadil. Črevljarski pomočnik Janez Gorenc iz Velikih Vodenic se je te dni podal od črevljarskega mojstra Grubarja v Stari vasi v Imenje, občina Št. Jernej. Na poti je pal v bližini hiše Antona Šetine ter se nasadil na takozvani »kneip« nož, katerega je imel pri sebi. Nož mu je šel skozi rebra v srce. Šetina je slišal obupni klic, šel je pogledat, a Gorenc je bil že mrtev.

Razsvetljava goriškega mesta. V seji mestnega starešinstva z dne 12. t. m. je bilo sklenjeno, napraviti v dunajsko tvrdko Ganz et Co. pogodbo zaradi nove razsvetljave. Razsvetljava bi bila deloma električna, deloma pa plinova ali z Aurovimi svetilkami. V ta namen kupi od magistrata za 251.890 K tvrdka Ganz et Co. sedanjo staro plinarno. V dobi dveh let od dneva, ko se podpiše ta pogodba, se ima izvršiti nova naprava. Pogodbo se sklene za dobo 25 let; ako si stranki jedno leto pred potekom pogodbe ne odpovesta, traja pogodba nadaljnih 15 let in potem zopet 5 do 5 let, dokler se ne dovrši 50 let. Za tako pogodbo je glasovalo od 19 prisotnih mestnih očetov 16. Starešina Bramo, ki je glasoval proti tej pogodbi, je baje položil svoj mandat.

Velika neprevidnost. V Hajdošah pri Ptuj »o streljali fantje na velikonočno nedeljo ter zabili v lesen štor dinamitno patrono. Štor se je s silnim treskom razletel, a eden odletelih kosov je zadel v precejšnji daljavi 12letnega Valentina Glažarja v glavo ter ga ubil.

Župana ubili so prebivalci v Ajaccio na Korsiki. V pretepu so bili ubiti še trije drugi vaščani.

Strašna Velika noč. Nekaj sličnega, kar so Ljubljanci doživeli o Veliki noči l. 1895, zgodilo se je ob letošnji Veliki noči, kakor smo še na kratko omenili, v Bali na Ogorskem. Zemlja se je na veliko saboto stresla in v trenutku je bila največja hiša mesta v razvalinah. Dve uri je neprestano delovalo vojaštvo, predno je prišlo do prve žrtve pod razvalinami. Par dni so vojaki delovali, da so izpod razvalin dvonadstropne hiše spravili vse mrtvece in ranjence. V hiši je bila tudi prodajalnica. V trenutku, ko se je zemlja stresla, bilo je v prodajalnici polno oseb, ki so nakupovale potrebščine za velikonočne praznike. Hiša se je podrla nad njihovimi glavami.

Lucian Bruner, zloglasni dunajski žid, je pismeno naznanil dunajskemu županu dr. Luegerju, da je sklenil posloviti se od političnega življenja in da radi tega odlaga svoj mandat obč. svetnika. To je najpametnejše, kar je Lucian Bruner storil v svojem življenju.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celovec, 17. aprila. Profesor dogmatike, o. Henrik Heggen družbe Jezusove, je sinoči umrl. Pogreb bo v četrtek popoldne.

Dunaj, 17. aprila. V čeških krogih se govori, da bode državni zbor zbran do srede junija in da bode še le po sklepu delegacij šel domov.

Dunaj, 17. aprila. Trdi se, da se bodo te dni vršila posvetovanja mej Klofačevo skupino in socijalnimi demokrati, kako bi se dosegla stabilna kooperacija teh dveh skupin v vprašanih političnega napredka in socijalne reforme.

Dunaj, 17. aprila. Kolinski pevcí so odpotovali v Solnograd. Tu je kolinskega pevca juvelirja Wagnerja zadel mrtvoud. Bil je takoj mrtev.

Praga, 17. aprila. Predsednikom kuratorija za češko umetno galerijo je imenovan grof Karol Bouquoy.

Praga, 17. aprila. Dopolnilna državnozbornska volitev v okraju Smichov-Kladno mesto posl. Klofača se vrši 30. t. m. Volili bodo prejšnji volilni možje, nastopili pa kar štiri kandidati in je pričakovati ožje volitve.

Brno, 17. aprila. Moravski Nemci so ustanovili nemški narodni svet za Moravo.

Lvov, 17. aprila. Tukajšnji listi javljajo, da bo bivši ministerski predsednik grof Baden zopet nastopil v državno službo. Najprej baje postane senatu predsednik, potem pa bo namestnik v Galiciji.

Lvov, 17. aprila. »Slovo polskie« priobčuje iz ruskega Poljskega oklic poljskih dijakov ruskim dijakom. Poljski dijaki izražajo ruskim dijakom svoje simpatije.

Budimpešta, 17. aprila. Tukajšnji konfekcijski krojači so pričeli stavko. Stavka tudi 2000 konfekcijskih šivilj.

Beligrad, 17. aprila. Nova srbska ustava se proglasi po dosedanjih dispozicijah 19. aprila potom kraljeve proklamacije.

Pariz, 17. aprila. Za zadnje dni tega meseca se pripravlja veliko romanje mož iz cele Francije v Lurd. Računa se, da se udeleži romanja pod vodstvom asumpcionistov 80 do 100 tisoč mož, mej katerimi je priglasih več bivših višjih častnikov.

Rim, 17. aprila. V tajnem konzistoriju je bil imenovan nuncij Chiesi namestnikom tajnika Rampolle.

Genua, 17. aprila. Stavkujoči mornarji so sklenili v stavki vstrajati. Tudi v Neaplju je pričelo stavkati mnogo mornarjev.

Berolin, 17. aprila. Iz raznih krajev prihajajo poročila o velikem snegu.

Petrograd, 17. aprila. Sv. sinoda je protestirala proti zaroki velike kneginje Helene s princem Louisem Napoleonom. Car radi tega in iz političnih vzrokov še ni dal dovoljenja,

Petrograd, 17. aprila. 80.000 delavcev stavka.

Petrograd, 17. aprila. Za 1. maj bode povsod konsignirano vojaštvo, ker se je bati delavskih nemirov.

Antibes, 17. aprila. Belgijski kralj je včeraj došel sem in obiskal min. predsednika Waldeck-Rousseaua. Sestanek je bil prisrčen. Kralj je takoj nato odpotoval.

Bruselj, 17. aprila. Iz burskih krogov se poroča, da Krüger ali kak drug član transvalske vlade tudi tedaj ne podpiše mirovne pogodbe, ko bi Buri morali odložiti orožje in se udati. S tem se hoče omogočiti prihodnji burski generaciji, da lahko znova prime za orožje.

Pietermarizburg, 17. aprila. Potrjujejo se vesti, da so oblasti zasledile veliko zaroto črncev, ki so hoteli zopet dobiti v Natalu nadoblast.

London, 17. aprila. Vest o ujetju generala Frencha in njegovih 500 mož se uradno zanikuje.

Sangaj, 17. aprila. Kitajski dvor dela priprave, da odpotuje iz Singanfu v Ksiangjang. Stalni ministerski uradniki so tajno zapustili Pekin.

Umril so:

14. aprila. Marija Heller, zasebnica, 73 let, Florjanske ulice 36, ostarelost.

16. aprila. Edvard Span, poštni asistent, 23 let, Dunajska cesta 6, jetika. — Pavia Mirtič, pekova hči, 10 mesecev, Cerkvene ulice 25, bronchitis.

V bolnišnici:

13. aprila. Gregor Zalošan, gostac, 77 let, ostarelost. — Marija Rozman, kajzarja žena, 20 let, jetika.

14. aprila. Anton Grum, pekovski pomočnik, 20 let, morbus Brightii acut. — Lovro Cvetnić, posestnik, 48 let, vulvus laurum fem paralytic cordis. — Ivana Zdravec, delavca žena, 27 let jetika.

Žitne cene

dné 16. aprila 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 7.84	do 7.85
" " maj-junij	7.86	7.87
" " jesen	7.91	7.92
Rž za pomlad	7.97	7.98
" " maj-junij	7.87	7.88
" " jesen	7.05	7.06
Turšica za maj-junij	5.45	5.47
" " juli-avgust	5.58	5.59
" " september-oktober	5.76	5.78
Oves za pomlad	6.77	6.78
" " maj-junij	6.88	6.89
" " jesen	5.98	6.00

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.51	do 7.52
" " maj	7.56	7.57
" " oktober	7.61	7.63
Rž za april	7.65	7.66
" " oktober	6.63	6.64
Oves za april	6.60	6.61
" " oktober	5.60	5.62
Koruza za maj	5.18	5.19
" " julij	5.31	5.32

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.70	do 8.25
" " južne žel.	7.95	8.30
Rž	7.95	8.20
Ječmen	7.20	8.25
" " ob Tisi	7.10	8.25
Koruza ogerska	5.80	5.85
Cinkvant	6.75	7.10
Oves srednji	6.80	6.95
Fižol	8.10	10.00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.6 m.m.

čas	čas opaževanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celsiusu	vetrevo	nebo	padavina v 24 urah
16	9 zveč.	730.1	0.8	sl. svzh.	sneg	
17	7. zjutr.	730.9	1.1	sr. vzh.	oblačno	41.9
	2. popol.	731.8	6.9	sl. jzjah.	pol oblač.	
Srednja večerajšnja temperatura 7.2 normale: 9.8						
Večerja popoldne močna nevihta, potem sneg.						

Zahvala. 396 1-1

Povodom nenadomestljive izgube našega iskrenoljubljenega sina, ozir. brata, gospoda

Frana Jagodić-a

o. kr. sodnega pristava

izrekamo najtoplejšo zahvalo za nam prijateljsko izkazano sočutje ob času njegove boleznin in smrti. Posebno pa se zahvaljujemo prečastitim gospodom duhovnikom, velespoštovanim gospodom uradnikom, prijateljem in slavnemu občinstvu iz Slov. Bustrice in okolice za njih obilno udeležbo pri zadnjem spremstvu; vsem gospodom pevcem iz Ptujca, Celja, Maribora, Slov. Bustrice in drugod za ginljivo petje, kakor tudi vsem darovalcem krasnih vencev. Istotako naša najprisrčnejša zahvala za obilno udeležbo sprevoda v Novem mestu prečastitim gospodom duhovnikom, velespoštovanim gospodom uradnikom, slav. dolenskem pevskemu društvu, kakor tudi vsem drugim udeležnikom.

Novo mesto, dné 17. aprila 19.1.

Žalujoči ostali.

VABILO 392 1-1

na

redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Vipavi, registr. zadruga z neomejeno zavezo“, kateri se vrši

v četrtek dné 2. maja 1901

ob 2. uri popoldne

v lastni hiši v Vipavi.

Dnevni red:

1. Poročila načelstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Volitve: a) načelstva, b) računskega preglednika in njega namestnika.
4. Slučajnosti.

Vipava, dné 16. aprila 1901.

Načelstvo.

Ako bi bil sklicani redni občni zbor nesklepen, vršil se bode z istim dnevnim redom drugi občni zbor isti dan ob 1/3. uri popoldne v smislu § 33 pravil brezpogojno.

Lepa meblovana soba

pri odlični rodbini, oddá se pod jako ugodnimi pogoji. Na željo dobi se tudi hrana. Več se izve v Levstikovih ulicah št. 13. III. nadstropje, desno. 382 5-3

Laki za kočije, podstavke in razkrojljivi laki tvrdke W. Harland in sin v Londonu so izmed vseh lakov, kar se jih izdeluje na Angleskem, priznано najboljši, ker se hitro sušé ob vsakem letnem času in dajo izredno krasen lesk. Ti laki so najtrpežnejši in ne provzročajo niti marog, niti ne postanejo bleđi. Dobé se po tovarniški ceni pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 9 11-10

Hiša na prodaj.

V Škofji Loki na spodnjem trgu, je enonadstropna hiša št. 66, z lepim vrtom, ravnokar moderno prezidana, iz proste roke na prodaj. V hiši je trgovina mešanega blaga in trafika; pripravna je pa tudi za vsaki drugi obrt ali za kako družino v pokouju. Ponudbe sprejema lastnik **Andrej Leskovic, Škofja Loka.** 375 3-2

Naročajte „Socijalizem“!

Naročila sprejema g. **Luka Smolnikar**, stolni vikar v Ljubljani.

Dunajska borza.

20 mark	23.51
20 frankov (napoleonodor)	19.09
Italijanski bankovci	90.50
C. kr. cekini	11.32

Dné 16. aprila.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	182
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	169.50
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	207
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.35
Tisne srečke 4% 100 gld.	141
Dunavske vravnave srečke 5%	258

Sprejemem s 1. majnikom 386 2-2

mlinarja

za mlin, kjer se štule meljejo, na polovico ali proti plači.

Av gust Terpinc, strojarski mojster v Kamniku. 380 3-2

Šivilja

izvršuje obleke za dame po najnovjših fashionh in najnižjih cenah.

Ljubljana, Breg št. 14, II. nadstr.

Takoj sprejemem 387 3-2

vajenca

iz krščanske hiše pod ugodnimi pogoji.

Franco Zrnc, pekovski mojster v Gor. Kašlju pri D. M. v Polju, pošta Zaloga

4000 Conifer (Thuja occidentalis)

posebno pripravne za špalir pri vilah, vrtnih hiščah, itd. v velikosti od 50 do 150 cm prodaja po skrajno nizki ceni 361 4-4

Anton Lap, vrtnar v Kamniku (Kranjsko).

Štajerska ROGACKA

KISELA VODA **Gempel-in Styria-vrelec** SVETOVNOZNANA OSVEŽUJOČA PIJAČA. Nepresegljiva zdravilna voda.

„KOLO“

za gospode brez verige, popolno novo, in eno za dame, prodá za polovično ceno **L. Habat** v Zagorju ob Savi. 383 5-3

Leopold Trafnik pasár in srebrar v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom cerkvá v strokovno umetno izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja, kakor: tabernaklje, monštrance, kelihe, svečnike, lestence, svetilke itd.

iz zanesljivo najboljšega kovinskega blaga.

V zalogi pa ima mnogo že izgotovljenih, krasnih predmetov.

Stare predmete prenavlja, posrebi in pozlati po najnižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke in veliko zalogo električnih svetilk v raznih oblikah, prenavlja tudi stare svetilke v uporabo električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna, cene nizke. 133 30-17

Zastopnik za Kranjsko: **Mihael Kastner** v Ljubljani. 351 35-2

Najprimerneje priložnostno darilo za mladino so

Pomladni Glasi

ki so jih izdali ljubljanski bogoslovci dosedaj deset zvezkov.

Dobé se še razen I. in II. vsi letniki in sicer nekateri krasno vezani po 1 K 80 h, v platno po 1 K 10 h, v polplatno po 80, ozir. 70 h, broširani po 60, 50, ozir. 40 h.

Naročajo se po vseh knjigarnah in v semenišču.

Zaloga „Styria“, „Helikal“, „Austria“ in „Stefanie“-koles prave **J. Reithofer-jevih** sinov pnevmatike, katero ponudim po isti ceni, kakor v tovarni.

Priporočam svojo največjo in najbogatejšo, običajno veliko izbero vsakovrstne **zlatenine in srebrnine** v secēsiji, posebno

lepe poročne prstane prave švicarske žepne ure, budilke, stenske ure, prstane itd. itd. Namizne oprave (Besteck) in najboljše šivalne stroje vse to po najnižjih cenah in z jamstvom. 28 28

Vabim na obilni obisk in ogled z vsem spoštovanjem

Fr. Čuden, urar in trgovec v Ljubljani, Mestni trg št. 25, nasproti rotovža. Ceniki brezplačno in poštine prosto

Mehanična delavnica: Ribji trg.

Popravila sprejemajo se v prodajalni in delavnici.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri třeibanjih, pri iztrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako třeibanje. Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCUR“ l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarcah, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnic.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoške Tiskarne“ v Ljubljani.